

Adresse Fossveien 24
0551 Oslo
Norge

Telefon (+47) 22 99 55 00

Post Postboks 6853
St. Olavs plass
N-0130

Faktura Postboks 386
Alnabru
0614 Oslo

Org.no. 977027233
Giro 8276 0100265

Evelin Sillén
Djupa hål och oändliga avstånd

BFA
Avdeling Kunstakademiet 2019

KHIODA
Kunsthøgskolen i Oslo,
Digitalt Arkiv

<https://khioda.khio.no>
khioda@khio.no

Publikasjoner som arkiveres/publiseres i KHIODA reguleres av Lov om opphavsrett til åndsverk.

Opphavsmannen beholder opphavsretten til materialet i KHIODA, men gir brukerne tillatelse til å sitere fra verket, samt videreformidle det til andre, i henhold til åndsverkslovens regler. En forutsetning er at navn på utgiver og opphavsmann angis.

Kommersiell bruk av verket er ikke tillatt uten etter skriftlig avtale med opphavsmannen.

Djupa hål och oändliga avstånd

Jag filmar min bror när han gråter. Det är juni, klockan är två och vi har precis byggt klart kistan hon ska ligga i. Vi är båda på paus från våra studier och han hackar med en spade i marken. Min bror ska bli civilingenjör och han drömmer om att utveckla virtual reality.¹ Jag filmar min bror för att han är vacker i sin sorg. Han har ett väldigt uttrycksfullt ansikte, det har jag alltid tyckt. Det finns en tröghet i hans kroppsspråk nu, som att varje rörelse är svår att göra.

Bilden av min bror sitter fast i mitt inre och jag sitter fast i den. Under fyra års tid är det den här bilden jag syftar på när man frågar vad jag vet om sorg. Så här är det, säger jag:

Sorgen är som växtvärk. Det rycker och drar åt alla håll, och det går inte att röra sig åt något. Allt är obekvämt, liksom stelt. Det är som att sitta fast mitt i steget, som att hänga mellan rörelse och stillhet. Det känns som oändliga avstånd. Det känns som djupa hål.

Sorgen är ett kvarlämnat hus, med möbler och smycken och invanda mönster, som plötsligt brutits upp och blir något annat.

Det som finns kvar i huset är detta:

tomma skåp

tomt bord

tom kalender.

Tomma golv med mammas tomma kläder.

¹ ne.se: Virtuellt verklighet (engelska virtual reality), VR, även virtual world, virtual environment, datorgenererad skenvärld i vilken användaren upplever sig vara och agera.

Bilden av sorgen är min bror i juni. Han hackar med en spade i marken. Inte för att gräva en grop, kanske för att slippa vara stilla?

Att gräva en grop är *en* sak.

”Jag minns första gången som jag läste i en tidning om slukhål. Så att ingen tar miste: det var i vuxen ålder. Jag minns hur otroligt chockad jag blev [...] 150m djupa hål har öppnat sig och slukat flera hus. [...] En mark som plötsligt ger vika. En grund som imploderar. [...] Att dra paralleller till en kropp drabbad av chock som följts av ändlös sorg är för mig oundvikligt. När som helst, var som helst. Djupa, djupa hål.”²

Vissa bilder måste man jobba sig igenom. Jag har grävt gropar igenom dem och med hjälp av dem, för att det är någonting som är svårt att förstå. Genom lager av lera och skit har jag grävt. Det är så sorgligt.

I september 2015 skriver jag:

I have noticed that I am investigating mourning from within. It is an awkward art, the way it moves, through body and relations. An inward gesture, an outward act. There is an emptiness. A wish to communicate, but no words to do so. There is a density. A wish to withdraw, but nowhere to go. I am trying to give shape to the silent matter of emotion, by giving it a language to speak for itself.

Where I grew up nobody talked much about grieving. There was almost this sense of denial. So when it suddenly struck me, it was in the summer, it caught me with confusion. I wasn't quite sure of how to deal with it then, and I might still be wondering- you know- forever.

² Kring det jag gör/ Around what I do, Rasmusson, Anna Karin. <https://anna-karinrasmusson.com/Kring-det-jag-gor-Around-what-I-do-a-fanzine>. [Dec. 2018].

Jag tog utgångspunkt i bilden av min bror för att förstå nåt. Om mig själv. Om konsten och om sorgen. Om konsten att bearbeta sorg. Det kan göras med hjälp av konst och så här: det handlar inte om att komma över den men att ta sig igenom den och att bära den med sig.

”Fast en grej som folk borde förstå om sorg, det handlar mer om att lära sig integrera sig med den, inte *komma över den*. Man kan se den som en källa som man har där inne, och som man kan hämta ur när det behövs men helst hålla sig från att drunkna i, kanske bara simma i ibland och rida med vågorna när dom kommer. Man kan även behöva dyka i den ibland. Och ibland bara flyta.”³

I bilden av min bror finns även dessa bilder:

Platsen som han står på. Gården som är mitt barndomshem.

Spaden som han hackar med. Rörelsen. Den nödvändiga. Aktioner och reaktioner och demonstrationer och fasoner. Att gräva där jag står och börja pilla där jag aldrig varit.

Plankan under spaden. (Det finns en plankan i min bild). Den som hindrar mig från att gräva alls eller stoppar mig om jag gräver för djupt. Jag kan lita på den. Kroppen vet.

Avståndets blå och längtans färg som är blå; himlen bakom honom som sipprar in i bilden och skänker den sin blåa färg. ”Världen är blå i ytterkanten och i djupen. Detta blå är det ljus som gått förlorat.”⁴ Sorgen är som en längtan av oändliga dimensioner.

³ Wiksten, Klara, Instagram, 5 Feb. 2019. <https://www.instagram.com/klarawiksten/?hl=sv>, [5 Feb. 2019].

⁴ Solnit, Rebecca. *Gå Vilse- En Fältdagbok*, Bokförlaget Daidalos, 2016, s. 33.

En annan av mina bilder är Alaska. Ett vitt, utbrett landskap. En solitär plats dit man kan åka och försjunka i sin sorg. Som Zoe Leonard gjorde med sina citrusskal och sin sytråd i arbetet *Strange Fruit*.⁵

Och som i låtsas-dokumentären *This is Alaska* (Mårten Nilsson & Gunilla Heilborn, 2009) där en grupp ”extrema individualister” har funnit ro i utkanten i det karga landskapet.

”Och det kommer va långt mellan människorna, som det är här. Vi är ju i utkanten. Så det kommer inte hända så mycket just för oss, men... vi är ju redan här liksom. I utkanten.”⁶

Ännu en bild är Skogen. Den som lugnar och alltid finns där. Bilder ur min barndom, det var där jag fann mig själv.

”Det finns en vattenbrunn i en skog på en ö dit vi brukade åka när vi var små. Mamma sa att det var där det renaste vattnet fanns. Nu är mamma död och vattnet i brunnen har sinat. Jag åker till brunnen med min bror för att han ska filma mig och sorgdräkten och brunnen.

*På min sorgdräkt står det
Are you going to the Forest What for??*

Jag fick höra den här frågan när den ställdes till nån annan och jag tog det så djupt till hjärtat.”⁷

Jag syr och broderar, framförallt när jag reser, vilket jag gör ganska ofta. Resandet beror nog på en orolig rastlöshet och en brist på disciplin. Sömmarna anpassas till arbetssituationen och spår av min rastlöshet går att avläsa däri: de kryper som krökta ryggar eller dåligt läkta sår över fibrerna. Broderierna är enkla, symboliska bilder över tankar och system som jag varit upptagen av. Ibland använder jag mammas tyger och pärlor. Handens arbete som är ett sätt att vara tillsammans med henne.

⁵ *Strange Fruit*. Leonard, Zoe, 1992-1997.

⁶ *This is Alaska*, Nilsson, Mårten & Heilborn, Gunilla, Gnofilm, 2009. [Jul. 2015].

⁷ *Skogens Hjärta*, utställningstext. Sillén, Evelin, 2019.

Jag arbetar främst med video, foto och performance i kombination med de material som jag tycker bäst kommunicerar mina inre bilder. Mina verk speglar ofta känslor och minnen ur min egen sorgprocess samt mina olika försök att hantera vad det innebär att mista någon och det handlar inte så mycket om att bemästra materialet som att hitta former som känns ärliga. Till exempel: under mitt sökande efter ett eget rum (vid havet), byggde jag tält i blått och rosa av trä och textil från IKEA. I en videoinstallation om skogen samlade jag kvistar från granarna längs Akerselva där de låg i stora drivor efter julhelgen. Och när jag och Clara Birnbaum behövde stora mängder *silver* till projektet SILVERKROPP, köpte vi säkerhetsfiltar från Claes Ohlson för 19 kronor styck.⁸ Andra saker jag har använt mig av är målarfärg, sprayfärg, pinnar, örter, sten.

Jag försöker att inte tänka på ateljén som den viktigaste platsen och andra viktiga platser är:

Skogen.

Mina föräldrars äppelträdgård (lunden bakom åsen). En viktig plats för mitt konstnärsskap (där jag bland annat haft kontakt med min döda mamma och spelat in en film med hennes nära vänner).

Klipporna i Gerlesborg, Bohuslän.

Eukalyptusträdet i Botanisk Hage, Oslo.

Byggnadsställningen som är en balkong utanför mitt fönster.

SILVERBODY/ BITHCRAFT

⁸ BITHCRAFT (*the power in wanting something other*) is an artist duo (Clara Birnbaum & Evelin Sillén) based in Oslo, Stockholm and Berlin. With a brutal sense of humor and a monstrous way of breaking things up and creating new, Their practice moves between performance, dance, text based work and activism. They engage in contemporary feminist movements through theoretical influences and actions; snapping, bond braking and emotional, They fuck things up and let it bleed. In 2017 They hosted a workshop called SILVERBODY in Hamburg and in Stockholm. SILVERBODY is based on women separatism, to point out patriarchal structures and to generate a queer utopian fantasy.

Under hösten 2018 organiserade jag tillsammans med en grupp konststudenter en *slow walk* genom Oslo.⁹ Detta gjorde vi i sympati med en student på KHiO som fått avslag på sitt studievisum. Ganska snabbt la vi märke till att vår *slow walk* handlade om mer än en person; vi bar alla på känslor av att vara ur synk. I staden, på jobbet och i våra respektive institutioner. Där och då startade konstnärskollektivet Let's Stay in Touch, som tar utgångspunkt i de här känslorna och vill verka lokalt för mångfald. Han som fått avslag på sitt visum heter Mehdi.

I ett mail till Mehdi, skrev jag:

”Jag står vid busshållplatsen, är på väg hem från skolan. En märklig känsla idag av att det där är mitt hem, den där gråa byggnaden, den där konstiga institutionen med så många liv och så många öden, flytande, inboxade. Idag vaknade jag efter att ha somnat på golvet i min ateljé och tänkte "det här är för absurt, hur kan jag somna på ett stengolv på min arbetsplats. Var är jag egentligen?”. Jag spenderar hela dagar här, kommer tidigt på morgonen och drar hem när det redan har varit mörkt i flera timmar. Jag länkar ofta på andra platser, på platser i utkanten och jag skriver också mest om den. Jag läste Bell Hooks text *Marginality as a site of resistance*. Vad vet jag om utkanten? Ingenting! Men jag drömmer om att vara på en annan plats, i naturen, vid havet, i öknen, i skogen. Och människorna jag ska möta där! Vi ska sitta tillsammans i ett rum. Vi ska äta, dricka, och ingen behöver oroa sig för pengar eller tid. Vad är det för plats? Det är en dröm. Inte verklighet. Det är det jag drömmer om på golvet i min studio. (Och sen ska vi gå ut. Och vi ska möta naturen och oss själva. Det är en lång resa, och vi ska leva flera år på den här platsen.)”

Mehdi svarar dagen efter:

”I know what you mean by the margins and the wish of becoming closer to an inner nature detached from selfish/masculine reasoning, we are never there, are we? I am, as much as you, constantly desiring that space, trying to go beyond and out of what dominates me, whether that be a particular system of regulations or just an old habit. Every place has its own margins. It is funny, we are programmed to seek a belonging,

⁹ En *Slow Walk* är en manifestation, då en eller flera personer rör sig långsamt över ett landområde, ofta som en form av protest.

but as soon as there is a chance to create a feeling of belonging, whether that is to a person or to space, we are overwhelmed by resisting feelings. Maybe what we really desire is to not belong and to question belonging from the margins?”

En annan bild:

jag står i min brors lägenhet. Han har köpt alla saker till vr nu och jag spelar pingis med en osynlig motspelare. Jag kan känna min brors IKEA-matta under fötterna, den med en fluffig struktur av tjocka bomullstrådar, och fastän vi är i samma rum överrumplas jag plötsligt av en känsla av ensamhet. Det här känslan av plötslig alienation påminner om att vara i sorg.

I mitt konstverk *Djupa hål och oändliga avstånd* får betraktaren träda in i ett blått virtuellt landskap. Den blåa bilden bryts av en vågrät horisont och det är avståndets blå som jag vill simulera.

Inuti den här blåa verkligheten pågår ett samtal med min bror:

Jag vill att vi återskapar vår mamma i en virtuell verklighet. Vi kan använda min röst.

Vad sa hon? Vad sa du?

En kopia av min kropp:

mitt blod, mitt slem, mitt hår, mina naglar. Min mun, mina armar, min bröstmjölk,
mitt sekret. Mina fötter, min sperma, mina tårar, mitt spott.¹⁰

¹⁰ Djupa hål och Oändliga avstånd, 2019. Konstverk i virtual reality, Sillén, Evelin.

Lika mycket som det handlar om att identifiera platser och bilder i och runtomkring mig, handlar det om att låta dem gå. Det är som att göra klart ett konstverk: man puttar ut något i världen och släpper en bit av sig själv.

Eller som Lee Lozano skriver, i en av sina anteckningar i Dropout Piece:

"I HAVE NO IDENTITY.

I HAVE AN APPROXIMATE MATHEMATICAL IDENTITY (BIRTH-CHART.)

I HAVE SEVERAL NAMES.

I WILL GIVE UP MY SEARCH FOR IDENTITY AS A DEADEND INVESTIGATION.

I WILL MAKE MYSELF EMPTY TO RECEIVE COSMIC INFO...".¹¹

Jag filmar min bror när han gråter. Det är juni, klockan är två och vi har precis byggt klart kistan hon ska ligga i. Han hackar med en spade i marken.

Förra veckan bröt jag upp med den här bilden. Jag är färdig med att gräva här just nu. Och så är det med sorgen, den kommer och går och man får lämna sitt sorghus och komma tillbaka när man vill.

¹¹ Lehrer-Graiwer, Sarah (2014). Lee Lozano Dropout Piece, Afterall Books. p. 46. [2017]

Möblerna är fula
och är inte så bekväma
sen dagen du gick ur huset.
Men dörren.
Dörren
du öppnade,
har lämnats för evigt öppen.